

[Slebsager.]

udgjorde Spekulationsomsætningen i Aktier paa Københavns Børs i Aarene 1916—19, begge Aar inklusive, som allerede nævnt af det ærede Medlem Hr. Pinholt, i alt godt og vel 20 000 Mill. Kr. I 4 Aar udgjorde Aktiespekulationen altsaa over 20 Milliarder. Jeg beder den højtærede Statsminister stadig erindre, at han sad som Minister i Aarene 1917—18—19. Det er ganske givet, at denne kolossale Omsætning fremkaldte et Kreditbegær, der laa langt udover den naturlige Omsætnings Krav, og havde man fra Bankernes Side gennemført en mere begrænset Laanepolitik overfor Børsomsætningen, vilde de urimelige Stigninger paa Børspapirer og de senere paafølgende uundgaaelige Fald have været undgaaet. Men Nationalbanken var desværre for svag overfor Bankernes, og man kan vel sige i Særdeleshed overfor Landmandsbankens Ønsker om øgede Kreditmidler.

Den anden Hovedaarsag var den mægtige Spekulationsimport, der fandt Sted i 1919 og blev fortsat i 1920. Den samlede Import androg i disse Aar over 5 Milliarder Kr., og den maatte naturligvis i højeste Grad øge Kreditbegæret, langt ud over den naturlige Omsætnings Krav. Ogsaa her var Nationalbanken for svag overfor de Storbanker, som finansierede denne Import; den lod Seddelpressen efterkomme Kreditbegæret, og den danske Krones Værdi sank fra 1. Januar 1919 til Februar 1920 fra Pari til 54. Men den højtærede Statsminister og hans Kolleger i Ministeriet Zahle nærede endnu i Marts 1920 en saa ubegrænset Tillid til Storbankernes Finansieringspolitik overfor Børspapirer som overfor Vareimport, at man stillede Forslag til Rigsdagen om at give dem Hals- og Haandsret over hele Landets Import af Varer. Rigsdagen saa heldigvis anderledes paa dette Forhold, saaledes som jeg allerede har paavist.

Jeg tror derfor, den højtærede Statsminister skal gaa lidt stille med Dørene, naar han taler om Valutasituationen, Valutamisøren. Seddelinflationen fandt i hvert Fald ikke Sted under Ministeriet Neergaard. Ønsker man endelig at sætte den lave Krone i Relation til et Ministerium, maa det blive til det Ministerium, han selv sad som Medlem af. Efter min Opfattelse kan imidlertid hverken det ene eller det andet Ministerium kræves absolut til Ansvar for Inflationen, og det ene og alene af den Grund, at Nationalbankens Ledelse var ganske enevældig med Hensyn til Seddeludstedelse, der igen bestemtes af Kreditgivning. At lade Kredit-

givningen være bestemmende for Seddeludstedelsen, det er den omvendte Verden; og det var den skæbnsvangre Fejl, Nationalbankens Ledelse begik. Paa dette Forhold havde Regeringen i og for sig ikke nogen Indflydelse, medmindre den har lagt Pres paa Nationalbanken i Retning af at imødekomme Kreditbegæret. Men selv om der muligvis, hvad jeg ikke ved, fra Regeringens Side har været lagt et saadant Pres paa Nationalbanken, fritager det ikke denne Bank for dens Ansvar; den burde have mødt Kravene og Presset med et Afslag; derved havde Banken opfyldt sin Pligt overfor Landet. Det var jo netop Forhold af denne Art, der i sin Tid førte til, at Nationalbanken blev grundlagt som en af Regeringen uafhængig Bank, der fik Eneretten til Seddeludstedelse. Men Ulykken var, at Nationalbankens Ledelse kom til at føle sig som den, der skulde hjælpe Samfundet ud over Vanskelighederne, som den, der tog sig af alle andre Opgaver end netop den ene, som var den betroet, nemlig at holde Landets Pengevæsen sundt. Under den Begrebsforvirring, som derved opstod, løftede der sig stadig stærkere Krav til Regeringen, til Erhvervene, til hele Befolkningen om at genrejse Valutaen, skønt denne Opgave kun kunde løses af den Institution, som havde Eneret paa at udstede Sedler.

Fra Venstres Side blev dette ofte fremhævet, stærkest og bedst af vort Partis Formand, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal; men fra de andre Partiers Side mødte man dette Standpunkt med Afvisning. Naar Venstre rejste Kravet til Nationalbanken om at genrejse Landets Valuta, betegnede man fra de andre Partiers Side Venstres Synspunkt som værende overfladisk og uforstaaende. Man krævede de saakaldte dyberegaaende Foranstaltninger, der imidlertid praktisk talt alle pegede i Retning af stærkere Beskyttelse for enkelte Erhverv, Importregulering, Guldtoled, aktiv Handelspolitik. Og naar Venstre tog Afstand fra disse Foranstaltninger, blev vort Parti fremstillet som de korslagte Armes Parti. Og dog gav Udviklingen Venstre Ret i dets Syn paa Forholdene. Først da man fra alle Sider enedes om det absolutte og ubetingede Krav til Nationalbanken om at fastholde en bestemt fastsat Bundkurs for den danske Krone, først da genrejstes Kronens Værdi.

Men lad os en Gang se paa, hvad Socialdemokratiet har udrettet i denne Henseende; det er jo nemlig dette Partis Førstemand, den højtærede Statsminister, der ynder at føre det store Ord i Valutaspørgsmaalet. Jeg har dokumenteret, at Inflationen ikke